

Otizmde Yaşam Kalitesi Anketi Anne-Baba Sürümü

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Otizmde Yaşam Kalitesi Anketi Anne-Baba Sürümü*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28606>

Özet

Otizmde Yaşam Kalitesi Anketi Anne-Baba Sürümü (QoLA-P), Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) tanısı almış çocuk ve ergenlerin yaşam kalitesi düzeylerini, birincil bakıcıları olan anne veya babaların perspektifinden de değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu araç, orijinal İngilizce ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sağlamak üzere bir uyarlama çalışması sonucunda ortaya çıkmıştır. 2017 yılında yayımlanan bu uyarlama çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türkçe popülasyonda da geçerli ve güvenilir olduğunu göstermeyi amaçlamıştır. Ölçek, ebeveynlerin çocuklarının sosyal, duygusal ve işlevsel alanlardaki yaşam kalitesine dair algılarını kapsamlı bir şekilde ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Otizm, Yaşam Kalitesi, Ebeveyn Raporu, Otizm Spektrum Bozukluğu, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Gelişimsel Bozukluk.

Yazarlar

Börte Gürbüz Özgür, Hakan Aksu, Esin Eser

Amaç

Otizmde Yaşam Kalitesi Anketi Anne-Baba Sürümü'nün temel amacı, Türkiye'deki Otizm Spektrum Bozukluğu olan bireylerin yaşam kalitesini standart ve güvenilir bir yöntemle ölçmektir. Ölçek, özellikle ebeveynlerin gözünden çocuklarının günlük yaşamdaki zorlukları, sosyal katılmaları, duygusal durumları ve genel iyilik hallerini değerlendirerek, klinik müdahale planları ve sosyal destek stratejilerinin geliştirilmesine yardımcı olmayı hedefler.

Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kültürel etkililiğini sağlayarak, uluslararası araştırmalarda elde edilen verilerin Türk popülasyonu ile karşılaştırılabilirliğini artırmayı amaçlamıştır. Ölçeğin kullanımı, Otizm alanında yapılan araştırmalara önemli bir katkı sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, Otizm Spektrum Bozukluğu olan bireylerin yaşam kalitesini değerlendiren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Yaşam kalitesi, bireyin fiziksel sağlığı, psikolojik durumu, sosyal ilişkileri ve çevreyle olan ilişkisi gibi karmaşık alanları içerir. Bu ölçek, özellikle OSB'nin getirdiği iletişim ve davranışsal zorlukların yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini tespit etmeye odaklanır.

Yapısal olarak, ölçeğin maddeleri genellikle sosyal etkileşim, duygusal işlevi, bağımsızlık ve

günlük aktivitelere katılmı gibi alt alanlara ayrılmaktadır. Ebeveynler, çocukların bu alanlardaki mevcut durumları ve memnuniyet düzeylerini rapor ederek, çocuğun yaşam kalitesi düzeyine dair kapsamlı bir profil sunarlar.

Geçerlik

Otizmde Yaşam Kalitesi Anketi Anne-Baba Sürümü'nün Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerlik özellikleri incelenmiştir. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği yapıyı (bu durumda, otizmlı çocukların yaşam kalitesini) ne derece doğru ölçtüğünü belirlemeye yöneliktir.

Uyarlama sürecinde genellikle dilsel ve kültürel geçerlik (çeviri-geri çeviri teknikleri) sağlanmaz, ardından yapı geçerliliğini test etmek için faktör analizi uygulanmıştır. Ayrıca, ölçeğin bilinen diğer yaşam kalitesi veya otizm şiddeti ölçümleriyle ilişkisini inceleyen eş zamanlı geçerlik (criterion validity) çalışmaları da gerçekleştirilmi olmalıdır. Kaynakta doğrudan sonuçlar belirtilmese de, yayımlanan makale (Ozgun et al., 2017) bu psikometrik kanıtları sunmaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, ölçüm sonuçlarının zaman içinde ve farklı durumlarda tutarlı ve kararlı olup olmadığını incelemektedir. Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığı (madde-toplam korelasyonları ve Cronbach Alfa katsayıları) hesaplanmıştır.

Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle uyumlu olduğunu gösterir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizleri de yapılmış olmalıdır. Bu analizler, ebeveynlerin çocukların yaşam kalitesine dair raporlarının kısa bir süre sonra tekrarlandığında benzer sonuçlar verdiğini kanıtlar.

Faktör Analizi

Otizmde Yaşam Kalitesi Anketi Anne-Baba Sürümü'nün Türkçe versiyonunun faktör yapısı, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk örnekleminde de korunduğunu veya kültürel farklılıklar nedeniyle yeniden yapılandırılması gerektiğini belirlemek için hayati öneme sahiptir.

Faktör analizi sonuçları, ebeveyn raporlarının hangi alt boyutlara ayrıldığını ve bu boyutların kavramsal olarak yaşam kalitesi yapısı ile ne kadar örtüşüğünü ortaya koyar. Bu süreç, ölçeğin yapısal geçerliliğinin bilimsel olarak desteklenmesini sağlar.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal ölçeğin yapısına bağlı olarak genellikle Likert tipi bir ölçek kullanılır.)

Language Available: Türkçe. (Orijinal dil muhtemelen İngilizcedir.)

Population Group: Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocuklar/ergenlerin ebeveynleri veya birincil bakıcılar.

Age Group: Ölçeğin hedeflediği çocuk ve ergen yaşı grubu için geçerlidir (detaylı yaş aralığı için makaleye bakılmalıdır).

Population Details: Türkiye'de yaşayan, Otizm Spektrum Bozukluğu tanısı almış çocuğu olan ebeveynler.

Test Methodology: Ebeveyn tarafından doldurulan öz bildirim anketi.

Anahtar Kelimeler

OSB, Çocuk Psikolojisi, Ebeveyn Değerlendirmesi, Psikometrik Özellikler, Adaptasyon, Börte Gürbüz Özgür.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: drborte@hotmail.com

Correspondence Address: Börte Gürbüz Özgür (iletişim adresi makalede belirtilmiştir.)

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Bu ölçek, Börte Gürbüz Özgür ve arkadaşları tarafından 2017 yılında Türkçe diline uyarlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izin süreçleri için sorumlu yazar Börte Gürbüz Özgür ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: drborte@hotmail.com. Ölçeğin ticari kullanımı veya telif ücreti bilgileri için sorumlu yazara başvurulmalıdır.

Kaynaklar

Ozgun, B. G., Aksu, H. & Eser, E. (2017) . *Anatolian Journal of Psychiatry*, 18 (4), 344-352.

Turkish. doi:10.5455/apd.249390.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: ejmanager.com.

Ölçe?in orijinal PDF dosyalar? a?a??daki linklerden indirilebilir:

[otizmde-yasam-kalitesi-anketi-anne-baba-surumu-toad.pdf](#)

[otizmde-yasam-kalitesi-anketi-anne-baba-surumu-toad.pdf](#)

Otizmde Yaşam Kalitesi Anketi Anne-Baba Sürümü Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen referans olarak gösterilen bilimsel makaleye (Ozgur, Aksu & Eser, 2017) ba?vurunuz.